

Denominacions

Una vegada, el mestre Foix ens parlava dels antics noms dels carrers de Sarrià, de formació popular, i ens explicava, amb admiració que ens feia compartir, que n'hi havia un de tan bonic com el carrer de la Noia del davantal vermell. Hom el va canviar, considerant-lo massa vulgar i indigne d'una comunitat civilitzada, pel nom d'un poeta retòric i forà o d'un guerrer sediciós.

Un nom d'un espai urbà com el que hem indicat, que comporta dos termes atributius, i un d'ells format amb la intervenció de la preposició *de*, és realment un exemple de denominació autènticament genuïna i popular, que avui s'esforcen malaltissament a defugir molts dels qui tenen ocasió de crear noves denominacions d'espais urbans, d'institucions, d'organismes, etc.: l'ús de la preposició *de*, determinant un nom per mitjà d'un altre nom, els causa horro, al·lèrgia i neguit, com si es tractés d'un recurs anacrònic i casolà, enemic de la vivacitat, el dinamisme, la modernitat, la utilització pràctica i l'agressivitat amb contrapartida econòmica a què aspiren en llurs empreses i realitzacions, i és aleshores quan engendren aquests lamentables noms híbrids, fets de pedaçs d'altres noms, com Mercabarna o Barnacentre, fruit d'aquesta aversió a la determinació tradicional, i els quals potser ja ens haurem de resignar a mantenir perpètuament en els nostres nomenclàtors. És encertat, per tant, de demanar una mica de reflexió sobre aquesta qüestió

de la creació de noves denominacions urbanes i públiques, que si han de tenir un valor de significació, s'han de formar amb els mitjans tradicionals de la determinació. Si resulten massa llargs, l'ús ja s'encarregarà d'escurçar-los en el llenguatge col·loquial. Que del Palau de la Música Catalana en diguem, usualment, el Palau de la Música o, simplement, el Palau, no té cap importància. El que hauria estat abominable és el nom que hauria donat a aquest edifici el qui es va inventar el nom de Mercabarna. Que cadascú se l'imagini pel seu compte.

L'aversió a les denominacions compostes, amb la intervenció de la preposició *de*, es manifesta també en les designacions personals. Avui n'hi ha molts que s'estimen més qualsevol derivat idiomàticament barroer i prescindeixen sistemàticament d'una solució tradicional que tant serveis per a designar els habitants d'un poble o d'una comarca com els que formen part d'un grup, societat o institució, i fins i tot qualsevol persona d'acord amb una peculiaritat individual: *els de Sant Vicenc, els de Cadaqués, els de muntanya, els de la cobla, els del Centre, els de la Colla del Safrà, el còmic de les ulleres, el de la pipa, els de la Trinca* (en lloc de «els trincos») com sentim que diuen alguns).

També, en aquests casos, es tracta de conservar els signes d'identitat.

Albert Jané